

Донцов Денис Анатольевич, студ., кафедра товарознавства та експертизи товарів, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.

Dontsov Denis, stud., Department of Merchandising and Goods Expertize, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.

УДК 658.628.664.854(477)

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ЦУКАТІВ НА РИНКУ УКРАЇНИ

В.С. Лукашевич, І.В. Гайдук

Науковий керівник – канд. техн. наук, доц. **Г.А. Селютіна**

Проведено аналіз літературних даних щодо джерел постачання цукатів в Україну та чинників, що впливають на їх ціну. Установлено, що асортимент цукатів на ринку України формується за рахунок різних фруктів, ягід та овочів, залежно від форми, кольору, способу використання, виду упаковки, способу обробки поверхні, татунку. Визначені основні імпортери цукатів. Особлива увага приділена компаніям, що виготовляють цукати з вітчизняної екологічно чистої сировини – моркви, столових буряків та яблук.

Ключові слова: цукати, асортимент, екологічно чиста сировина, виробники, ринок, імпортери.

АНАЛИЗ АССОРТИМЕНТА ЦУКАТОВ НА РЫНКЕ УКРАИНЫ

В.С. Лукашевич, И.В. Гайдук

Научный руководитель – канд. техн. наук, доц. **Г.А. Селютинна**

Проведен анализ литературных данных по источникам поставки цукатов в Украину и факторам, влияющих на их цену. Установлено, что асортимент цукатов на рынке Украины формируется за счет различных фруктов, ягод и овощей, в зависимости от формы, цвета, способа использования, вида упаковки, способа обработки поверхности, сорта. Определены основные импортеры цукатов. Особое внимание уделено компаниям, которые производят цукаты из отечественного экологически чистого сырья: моркови, столовой свеклы и яблок.

Ключевые слова: цукаты, асортимент, экологически чистое сырье, производители, рынок, импортеры.

ANALYSIS OF COCOAD ASSORTMENT IN THE UKRAINIAN MARKET

V. Lukashevich, I. Haiduk

Scientific supervisor – PhD in Engineering, Associate Professor **G. Seljutina**

The literature data on sources of candied fruits in Ukraine and factors affecting their price are analyzed. It is established that the assortment of candied fruits on the Ukrainian market is formed due to various fruits, berries and vegetables, depending on the form, color, method of use, the type of packaging, the method of surface treatment, variety. The main importers of candied fruits are identified. Particular attention is paid to companies that produce candied fruits from domestic ecologically clean raw materials – carrots, table beet and apples.

Keywords: *candied fruits, assortment, ecologically clean raw materials, producers, market, importers.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Асортимент цукатів на ринку України обмежений і представлений переважно фруктово-ягідними цукатами закордонних виробників, що мають не дуже високу харчову цінність (великий вміст штучних барвників та ароматизаторів). Крім того, вони не доступні широкому колу споживачів унаслідок їхньої високої вартості [1].

Ринкові ціни на цукати постійно знаходяться під впливом багатьох факторів, зокрема: розмірів урожаю, світового і внутрішнього попиту і співвідношення між ними, курсу місцевих валют, фінансових очікувань виробників (виробники можуть вирішити переключитися на іншу культуру залежно від світової кон'юнктури), зростання виробничих витрат, впливом держави (зміна в податковому, митному регулюванні, нормативи, пов'язані з безпекою продуктів харчування), зростання недостовірної інформації про ринки від різних учасників ринку з метою підтримання високих цін, проблем логістики, страйків, галузевих протистоянь, погоди та ін. [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Імпорт сухофруктів і цукатів займає 95% ринку. Вони постачаються в Україну з 17 країн світу. Найбільші постачальники сировини – Туреччина та Іран. Виробництво сухофруктів і цукатів в Україні практично відсутнє. Це зумовлено, по-перше, відсутністю вирощування популярних видів фруктів як сировини, що за більшістю позицій є екзотичними для України, а по-друге, ті фрукти і ягоди, що ростуть у нас, у сушеному вигляді завозяться з-за кордону. Наприклад, постачальником перероблених персиків є Туреччина, груш, яблук, полуниці і вишень – Китай. В Україні висока собівартість сушіння – на рівні оптових цін

імпортерів, що робить українські сухофрукти не конкурентоспроможними. Найбільша кількість цукатів ввозиться в Україну з Таїланду (61%), Китаю (32%), Ізраїлю (7%) [3].

Попит на сухофрукти сьогодні досить високий. Однак увага імпортерів прикута до світових ринків, майбутніх цін і обсягів нових урожаїв. Активність на ринку цукатів з ананаса і папайї зараз практично нульова, оскільки пропозиція з Таїланду обмежена, ціни високі, а попит низький. На спотовому ринку запаси цукатів також невеликі [4].

Незважаючи на хороший урожай папайї та ананасів, давно очікуваного зниження цін на цукати не відбувається – ціни залишаються на колишніх рівнях через жорстку конкуренцію за сировину з боку виробників консервованої продукції. Залишаються проблеми з сушеним манго і кокосом, що продаються також за високими цінами через дефіцит пропозиції на ринку. Ще одна проблема – недостатня кількість суден – призводить до додаткових затримок поставок [5].

Таким чином, ринок формується переважно за рахунок пропозиції від закордонних виробників, у результаті чого цукати мають високу вартість.

Метою статті є аналіз асортименту цукатів, представлених на ринку України, для впровадження нових видів продукції з дешевої місцевої рослинної сировини

Виклад основного матеріалу дослідження. Цукати – це фрукти, ягоди або овочі, зварені в концентрованому цукровому сиропі, відокремлені від нього і злегка підсушені. На території України вони відомі з XIV ст. під назвами «київське сухе варення» або «балабушки» (на честь київського купця С. Балабухи, який першим запровадив промислове виробництво цих ласощів). Споживні властивості цукатів обумовлені їх приємним смаком, високою засвоюваністю, стабільністю під час зберігання, універсальністю використання як для безпосереднього споживання, так і для виготовлення великої кількості кондитерських виробів [6].

Аналіз динаміки імпорту цукатів в Україну протягом 2014–2016 років показав, що порівняно з минулими роками імпорт цукатів у 2016 році суттєво знизився, що насамперед пов'язано з підвищенням вартості продукції в результаті знецінення національної валюти. Також можна відзначити, що найбільшу кількість цукатів імпортують в осінньо-весняний період, коли попит на цю продукцію суттєво зростає.

Асортимент цукатів на ринку України формується за рахунок різних фруктів, ягід та овочів, залежно від форми, кольору, способу використання тощо (табл.).

Таблиця

Класифікація та асортимент цукатів

Класифікаційна ознака	Асортимент
За використаною сировиною	з імбиру, ананасів, апельсинові, із горобини; лимонні, із гарбуза, сливові, із моркви, яблук, цитрусових, кабачків, буряків, груш, зі шкірок дині, з бананів, абрикосів, з персиків тощо
За формою	овальні, круглі, шматочками, продовгуваті
За кольором	зелені, жовті, оранжеві, червоні
За способом використання	для кондитерської промисловості (для оздоблення, як начинка тощо); для виготовлення морозива; готові для безпосереднього вживання
Залежно від упаковки	в упаковці (картонні ящики, полімерна упаковка); без упаковки (на вагу)
Залежно від способу обробки поверхні	київське сухе варення (фрукти в цукрі); глазуrowані фрукти; глазуrowані фрукти тиражовані та кондировані
Гатунок	вищий і перший

Основними постачальниками цукатів в Україну є 5 компаній [7]. Компанія «Натуральні продукти» в Україні понад 7 років, але вже за такий короткий термін вона стала одним із найбільших постачальників на вітчизняний ринок екзотичних сухофруктів, цукатів і горіхів з Південної Америки, Близького Сходу, Південно-Східної Азії та Європи. Компанія неодноразово була дипломантом міжнародних конкурсів, виставок і дегустацій, що підтверджено чисельними дипломами, медалями та винагородами, отриманими за якість продукції. Компанія «Натуральні продукти» імпортує різноманітні екзотичні сухофрукти, цукати і горіхи (сушені, смажені, солоні, солодкі), як цілі так і подрібнені або різані; драже з горіхів і сухофруктів в йогурті, молочному та чорному шоколаді; великий асортимент цукерок в святковій упаковці під торговою маркою «Фруже».

Компанія «Імперія Вітамінів» пропонує до продажу імпортовані різнокольорові цукати під торговими марками «Відродження» та ARIA.

У 2005 р. для просування продукції ТМ SantaVita на ринку України було створено Торговий Дім SantaVita. Основним завданням Торгового Дому є здійснення національної дистрибуції сухофруктів,

горіхів та цукатів і розвиток партнерських відносин з провідними дистриб'юторами в регіонах, кількість яких залежить від їхньої здатності зайняти основні сегменти (гуртова торгівля, виробництво, роздрібна торгівля) ринку в регіоні.

Торговельна марка «Жасмин» об'єднує групу компаній, що займаються імпортом, виробництвом і переробкою сухофруктів, горіхів та цукатів. Основні напрями діяльності компаній: імпортування сухофруктів, горіхів і цукатів; виробництво фасованих сухофруктів, горіхів і цукатів; виробництво інгредієнтів на основі сухофруктів і горіхів, що використовуються в харчовій галузі; інноваційна діяльність, пов'язана з харчовим виробництвом. Під ТМ «Жасмин» виготовляються лінії цукатів, сухофруктів і горіхів «Преміум», «Стандарт», «Мікс».

ТМ «Ліза» пропонує до продажу цукати, виготовлені в Китаї.

Сьогодні в Україні починають відроджуватися традиції виробництва цукатів. Так, фірма Kasap (м. Харків) виготовляє цукати з вітчизняної екологічно чистої сировини – моркви, столових буряків та яблук. ТМ Winway – новаторський і технологічний еко-бренд, що спеціалізується на виробництві натуральних і корисних снєків з екзотичних фруктів має за мету відкрити здорову і якісну альтернативу шкідливим продуктам. Фірма «Яросвіт» (м. Київ) займається популяризацією, виготовленням та реалізацією цукатів за старовинними рецептами «київського сухого варення» [8].

Висновок. Проведений аналіз ринку цукатів в Україні доводить, що представлений асортимент сформований переважно за рахунок закордонних виробників, є досить дорогим і не відповідає сучасним вимогам споживачів до якості та безпечності цієї продукції.

Таким чином, необхідно розповсюджувати цукати, які виробляються з дешевої місцевої рослинної сировини (яблук, груш, персиків, гарбуза, буряку, моркви, редьки тощо) і мають підвищений вміст біологічно активних речовин.

Список джерел інформації

1. Непочатих Т. А. Формування якості цукатів з каротинвміщуючої сировини в процесі їх виробництва та зберігання : автореф. дис. ... канд. техн. наук / Т. А. Непочатих. – Харків, 2005. – 20 с.
2. Мировые рынки «одной строкой» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://givemebid.com/headline19102016/>
3. Мировой рынок сухофруктов и цукатов: краткий обзор. Апрель 2017 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://berekat.ru/info/articles/mirovoy-rynok-sukhofruktov-i-tsukatov-kratkiy-obzor-aprel-2017-g/>
4. Новости мирового рынка сухофруктов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://givemebid.com/headline19102016/>

5. Сухофрукты и цукаты в сфере HoReCa [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://berekat.ru/info/articles/sukhofrukty-i-tsukaty-v-sfere-horeca/>
6. Цукаты из ананаса [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://cosmetology-info.ru/3046/products-nuts-TSukaty-iz-ananasa/>
7. Деревянко Е. Новые приоритеты в кондитерской отряси / Е. Деревянко, Т. Лагода // Продукты питания. – 2016. – № 4. – С. 20–21.
8. Ноябрьёв И. Киевская кухня / И. Ноябрьёв. – К. : Фолио, 2014. – 127 с.

Лукашевич Вікторія Сергіївна, студ., кафедра товарознавства та експертизи товарів, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.

Лукашевич Виктория Сергеевна, студ., кафедра товароведения и экспертизы товаров, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.

Lukashevich Viktoria, stud., Department of Merchandising and Goods Expertize, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.

Гайдук Ірина Віталіївна, студ., кафедра товарознавства та експертизи товарів, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.

Гайдук Ирина Витальевна, студ., кафедра товароведения и экспертизы товаров, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.

Haiduk Iryna, stud., Department of Merchandising and Goods Expertize, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. E-mail: tovaroved206@ukr.net.